

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 20.03.2025 § 50

§ 50

Espoon vesien- ja merensuojelun toteutuminen

Valmistelijat / lisätiedot:
Heinonen Miina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Ympäristöjohtaja Söderman Tarja

Ympäristö- ja rakennuslautakunta merkitsee tiedoksi Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelman ja Espoon Itämeri-toimenpideohjelman vuonna 2024 toteutuneet toimenpiteet.

Käsittely

Päätös

Ympäristö- ja rakennuslautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelman tavoitteena on estää jokien, järvien, rannikkovesien ja pohjavesien tilan heikkeneminen, sekä pyrkiä vesistöjen vähintään hyvään ekologiseen ja kemialliseen tilaan. Tavoitteen saavuttamiseksi toteutetaan vesien tilaa parantavia toimenpiteitä ja seurataan niiden vaikutuksia kaupungin eri yksiköissä. Ympäristö- ja rakennuslautakunta hyväksyi Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelman vuosille 2022–2027 kokouksessaan 15.9.2022 vesiensuojelun tilaa parantavaksi ja ohjaavaksi asiakirjaksi, jonka toteutumista ympäristölautakunta vuosittain seuraa. Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelma vuosille 2022–2027 on julkaistu kaupungin verkkosivuilla: [Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelma vuosille 2022–2027](#).

Espoon Itämeri-toimenpideohjelma vuosille 2024–2028 on täydentänyt Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelmaa merialueiden osalta. Espoon kaupunginhallitus hyväksyi verkoston neljännen toimenpidekauden Itämeri-toimenpideohjelman 26.8.2024. Itämerihaaste on vesiensuojeluun keskittynyt kansainvälinen verkosto, joka haastaa organisaatioita sitoutumaan Itämeren suojeluun konkreettisilla toimenpiteillä, joilla pyritään vaikuttamaan rannikkovesien ja koko Itämeren tilaan enemmän kuin pelkkä lainsäädäntö edellyttää. Espoon kaupunki otti Itämerihaasteen vastaan vuonna 2007, ja on laatinut Itämeri-toimenpideohjelmat jokaiselle edelliselle toimenpidekaudelle. Espoon Itämeri-toimenpideohjelma vuosille 2024–2028 on julkaistu kaupungin verkkosivuilla: [Espoon Itämeri-toimenpideohjelma 2024–2028](#).

Toimenpiteet jakautuvat karkeasti jaotellen jatkuvasti tehtäviin ja projektiluontoisiin toimenpiteisiin. Liitteisiin on kirjattu vesiensuojelun toimenpideohjelman ja Itämeri-toimenpideohjelman toimenpiteiden tilanne vuoden 2024 osalta.

Vesiensuojelun toimenpideohjelman vuoden 2024 painopisteinä olivat mm. Pitkäjärven valuma-alueen vesienhallintahankkeen päätökseen saattaminen, sisältäen mm. kaksitasouoman toteuttamisen Niipperin Myllypuroon, sekä loppuraportin julkaisun, ympäristönsuojelun järvikunnostushankkeet, Gräsanojan kunnostuksen osa-alue 1 rakentamisen valmistuminen ja osa-alue 2 suunnittelun käynnistyminen, sekä pääkaupunkiseudun työmaavesiohjeen julkaisu ja jalkauttaminen.

Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelman toteutuminen vuonna 2024

Pitkäjärven valuma-alueen vesienhallintahanke

Vantaan ja Espoon kaupungit yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa selvittävät ratkaisuja Pitkäjärven valuma-alueen vesienhallintaongelmiin vuosille 2022–2024 ajoittuvassa pilottihankkeessa. Hankkeessa laadittiin vuonna 2023 koko valuma-alueen kattava vesienhallintasuunnitelma. Hanketta rahoittaa ympäristöministeriön vesiensuojelun tehostamisohjelma. Vuoden 2024 aikana rakennettiin tulvasanteet Espoon Niipperinpurolle, sekä Vantaan Varistonojalle. Loppuraportti on julkaistu hankkeen kotisivuille: [Pitkäjärven valuma-alueen vesienhallinnan kehittäminen](#)

Järvikunnostushankkeet: Pitkäjärvi, Lippajärvi ja Loojärvi

Ympäristönsuojelun järvikunnostusten pääkohteena olivat Espoon Pitkäjärvi, Lippajärvi ja Loojärvi. Pitkäjärvellä tehtiin syksyllä kunnostussuunnitelman mukaisia hoitokalastuksia. Loojärvellä suoritettiin hoitokalastuksia yhteistyössä Kirkkonummen ympäristönsuojelun kanssa. Lisätietoa Pitkäjärven ja Lippajärven kunnostushankkeen kotisivuilta: [Espoon Pitkäjärven ja Lippajärven kunnostus](#)

Hannusjärven kunnostus

Espoon ympäristönsuojelu tuki noin 780 euron avustuksella Espoon Hannusjärven suojelu ry:tä Hannusjärven kunnostustoimenpiteiden, kuten hapetuksen ja vesikasvien poiston toteuttamisessa vuonna 2024.

Sahajärven kunnostus

Espoon ympäristönsuojelu tuki Nuuksion Sahajärvi-seura ry:tä 2000 euron avustuksella vuonna 2024. Sahajärvellä toteutettiin koekalastuksia, jonka perusteella saadaan tietoa järven kalayhteisön rakenteesta, sekä kalalajien välisistä runsaussuhteista ja tuloksia voidaan hyödyntää mahdollisten tulevien kunnostustoimenpiteiden suunnittelussa. Sahajärven verkkokoekalastus 2024-raportti valmistui vuoden 2024 loppupuolella.

Dämmanin, Nuuksion Pitkäjärven, Bodominjärven ja Matalajärven säännöstelyn muuttaminen

Nuuksion Pitkäjärven ja Bodominjärven säännöstelypatojen poiston suunnittelu on käynnistynyt. Hankkeet mahdollistavat vesistöjen luonnonmukaisemman säännöstelyn, sekä kalojen kulun entistä laajemmalle alueelle. Dämmanin kalatien ja vaellusesteen rakentaminen käynnistyi 2024 ja valmistuu keväällä 2025.

Gräsanojan tulvasuojelu ja kunnostus

Gräsanojan kunnostus on siirtynyt rakentamisvaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa vuoden 2024 aikana, rakennettiin Gräsanojan kunnostushankkeen pohjoispuoleinen osuus, joka sijoittuu Mankkaanlaaksontieltä pohjoiseen. Seuraavan osuuden, osa-alueen 2 suunnittelu käynnistyi vuonna 2024, joka sijoittuu Mankkaanlaaksontieltä etelään Länsiväylälle. Lisätietoa hankkeesta: [Gräsanojan tulvasuojelu ja kunnostus](#)

Pääkaupunkiseudun työmaavesiohje

Pääkaupunkiseudun yhteinen työmaavesiohje on laadittu yhteistyössä pääkaupunkiseudun kaupunkien sekä HSY:n kanssa. Ohje julkaistiin 15.3.2024, ja se korvaa Espoon työmaavesioppaan vuodelta 2015. Työmaavesiohjeen jalkautusta tehtiin kesällä 2024 työmaavesiharjoittelijan toimesta. Neuvontakäyntejä tehtiin 12 työmaalle. Ohjeeseen voi tutustua täällä: [Pääkaupunkiseudun työmaavesiohje](#)

Espoon Itämeri-toimenpideohjelman toteutuminen vuonna 2024

Itämeri-toimenpideohjelmaan vuosille 2024–2028 on kirjattu yhteensä 42 toimenpidettä kaupungin eri yksiköiltä, joilla Espoo pyrkii vähentämään merialueiden kuormitusta, edistää merialueensa kestäväää käyttöä, lisää yhteistyötä muiden alueensa toimijoiden kanssa sekä osallistaa asukkaita toimenpiteisiin Itämeren hyväksi. Näistä toimenpiteistä yli puolet (32kpl) ovat käynnistyneet jo toimenpideohjelman ensimmäisenä vuotena.

Alla on esitetty esimerkkejä käynnistyneistä toimenpiteistä.

Meren kestävään käytön edistäminen:

- Pidä saaristo siistinä ry:n Roope-satamaohjelmaan on liitetty yksi satama, Otsolahden satama
- Espoon satamat mukana Septinet-ohjelmassa, jonka kautta saadaan tietoa mm. roskista ja muista epäkohdista

Roskaantumisen estäminen:

- Tekonurmikenttien täyteaine vaihdettu ympäristöystävällisempään vaihtoehtoon
- Osallistuttiin Mahanpuruja muovista-kampanjaan

Luonnon monimuotoisuuden lisääminen:

- Toteutettiin vedenalaisen meriluonnon kartoituksia ensimmäistä kertaa Espoossa kesällä 2024
- Kartoitimme rannikon pienvesien tilaa 8 lammen ja 9 lähteen osalta
- Järjestimme useita vieraslajitalkoita ja osallistimme asukkaita vieraslajien poistoon. Käytössä oli myös keräyskehikoita, joihin alueen asukkaat ja ohikulkijat voivat panna kitkemänsä kasvijätteet.

Rehevöitymisen ja muun kuormituksen hillitseminen:

- Seurasimme lumenvastaanottoalueiden sulamisvesien laatua.
- Teimme vuonna 2024 seurantaa hulevesikohteilla ja osallistumme tutkimushankkeeseen luonnonmukaisten hulevesirakenteiden toimivuudesta.
- Ympäristönsuojelu yhdessä Kaupunkitekniikan keskuksen, Kaavoituksen ja Rakennusvalvonnan kanssa pitivät hulevesi-infot lautakunnille, joissa kerrottiin hulevesien hallinnan haasteista ja mahdollisuuksista kaupungissa.

Liitteet

- 1 Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelman seuranta 2024
- 2 Espoon Itämeren toimenpideohjelman seuranta 2024

Oheismateriaali

Tiedoksi